

Éves jelentés

Spanyolország

2015. július 1. – 2016. június 30.

Vezetői összefoglaló

Miután a spanyol élelmiszer piac rendkívül telített élelmiszerekből, a nagykövetség élelmiszer promóciós tevékenységének központjába azon magyar élelmiszer termékeket állította, amelyek ismertek, de széles körben még nem kerestek a spanyol piacon. Ezen termékek közül is azokra érdemes koncentrálni, amelyek valamilyen szempontból niche termékeknek számítanak, illetve amelyek magas presztízsű élelmiszerek, tehát első számú megrendelőik a szállodák, éttermek közül kerülhetnek ki. Ezek a magyar **gourmet élelmiszerek lehetnek**, mint pl. a bor, a libamáj, a mangalica hús, valamint más, magasan feldolgozott termékek (pl. méz, szósok stb.). A magyar gourmet termékek promócióját az is indokolja, hogy ezek sikeresen járulhatnak hozzá az országimázst javító, a beutazó turizmus növelését célzó, pozitív **országpromóciót megvalósítani kívánó törekvéseinkhez**. A kedvező országkép kialakítása egyszerre szolgálja az élelmiszer-exportunkat és a turizmust; imázsunk termékbemutatókon keresztül, **állandó megjelenéssel** és megfelelő kommunikációval formálható. Ennek jegyében igyekszünk pl. a **borbemutatókon** mindig a legautentikusabb, lehetőleg spanyol személyt felkérni a borok bemutatására, aki személyes lelkesedésével magával tudja ragadni a hallgatóságot. Meggyőződésünk szerint a gasztronómiai bemutatóknak Spanyolországban különös jelentősége van, hiszen ebben az országban húsz éve éppen olyan gasztronómiai fordulat zajlott le, amelyhez hasonlóba Magyarország ezekben az években kezdett bele. Számos szakmai program megvalósítása a **Magyar Turisztikai Ügynökség madridi képviselőjével** kialakított együttműködésnek volt köszönhető.

Az agrárattasé szakmai munkáját ezen felül az elmúlt egy évben egy sikeres miniszteri látogatás, egy kutatóintézeti látogatás (NAIK) és több jelentős konferencián való részvétel jellemezte.

1. Az agrár és környezetvédelmi attasé közreműködésével megvalósult feladatok a Nagykövetség éves tevékenységében

Gasztronómiai tárgyú események

Az első gasztronómiai jellegű eseményünk **Hamvas Béla: A bor filozófiája** című, spanyol fordításban megjelent könyvének népszerűsítése volt. E műre alapozva, az irodalom és a gasztronómia értékeinek párhuzamba állításával keltettünk hírverést a magyar borok mellett 2015. december 9-10-én, amikor a nagykövetség nagy sikerrel mutatott be válogatást magyar csúcsmínőségű borokból egy szakmai **borbemutató** (40 borszakértőnek), **majd egy borvacsora** (a szektor kiemelkedő személyiségeinek, 30 fő) keretében.

2016. április 4-7. között zajlott a **madridi Salón de Gourmets nemzetközi csúcsgasztronómiai vásár**, amelyen Magyarország sok év után újra saját, szerény méretű standdal vett részt. A nagykövetség saját erőforrásait is maximálisan kihasználva szervezett a standon való megjelenés mellé látványos megnyitót, amelyen tiszteletét tette az ügyvezető kormány mezőgazdasági és környezetügyi minisztere. A Salón külön programjainak sorában szerepelt továbbá két borbemutató, mangalica termék bemutató és egy exkluzív vacsora, s

szervesen kapcsolódott hozzá a villányi és riojai borok első találkozója címen megrendezett borbemutató is.

A Salón-on megjelent magyar cégeknek a legjelentősebb áruházak (Carrefour, Al Campo, El Corte Inglés) beszerzési igazgatóival is szerveztünk tárgyalásokat, melynek eredményeképp az **El Corte Inglés áruházlánc (ECI) érdeklődését** sikerült oly mértékben felkelteni, hogy a minőségi magyar árualap felmérése céljából **az élelmiszer beszerzési részleg vezetői mellett az ECI-n belüli Club de Gourmets bolthálózat igazgatója is Magyarországra látogatott 2016 júniusában**. Az ECI Spanyolország harmadik legnagyobb kiskereskedelmi hálózata, 2014-es forgalma 14,6 Mrd € volt. A szakmai program összeállítását a Magyar Nemzeti Kereskedőház (MNKH) végezte. A delegáció magyarországi tapasztalatai függvényében lehetőségünk nyílt egy kb. egyhetes élelmiszer-promóciós rendezvényt tartani több áruházukban. További célunk, hogy a 2017 márciusában az áruházláncban megrendezendő Európai Élelmiszerheteken a magyar termékek széles skáláját bemutassák, s az állandó kínálatban is szerepeljenek magyar termékek.

Az ECI magyarországi látogatásának előzményeképpen már 2015. október 7-én termékbemutatóra került sor az MNKH szervezésében az áruházlánc élelmiszer beszerző részlegének vezetői számára Madridban, az áruházlánc székhelyén.

2016. május 5. és 8. között **magyar élelmiszer napokat** rendeztünk Spanyolország legelegánsabb üdülőhelyén, a **Marbella-Puerto Banús**-ban található **Ambrosia gourmet piacon**. A magyar napok programja keretében komoly sajtóérdeklődés kísérte a megnyitót, majd mangalica termékek bemutatójára, borbemutatóra, VIP vacsorára, végül turisztikai bemutatóra került sor.

Az események kapcsán rendkívül **jó kapcsolatot alakítottunk ki a Királyi Gasztronómiai Akadémiával** (folyamatban van az intézmény otthoni tagszervezetének megalakítása), **a legnevesebb spanyol borszakértőkkel, folyóiratokkal, szakújságírókkal**, akik révén a nagykövetség, illetve rajta keresztül a magyar termelők és termékek egyre több bor- és élelmiszer bemutatóra, gasztronómiai konferenciára kapnak meghívást. Eddigi tevékenységünk elismeréseként az **Expofooding** szervezettől a nagykövetség megkapta „**A gasztronómiai promóció terén legaktívabb ország**” elismerést.

Agrár szakmai események

2015. október 20-21-én Fazekas Sándor miniszter vezetésével FM delegáció vett részt az Európai Erdők 7. konferenciáján. A konferencia keretén belül magyar-német és magyar-spanyol bilaterális miniszteri tárgyalásokra is sor került.

2015. november 26-27-én a Belügyminisztérium delegációja járt a baszkföldi Mondragon szövetkezeti csoportnál a szövetkezet tevékenységének megismerése céljából. Az út megszervezésében az agrárattasé is részt vett, illetve tagja volt a delegációnak is.

2016. április 15-én Szabó László KKM miniszter-helyettes adta át Juan Vicente Olmos számára a középkereszt kitüntetést, a mangalica sertésfajta újra tenyésztésbe vételének 25. évfordulóján. A kitüntetésre való felterjesztésben az agrárattasé is részt vett, illetve az átadáson is jelen volt.

2016. május 22-25. között a Nemzeti Agrárkutatói és Innovációs Központ delegációja járt a madridi székhelyű INIA kutatóintézetben, Jenes Barnabás főigazgató vezetésével.

2015. szeptember 21-22-én az agrárattasé részt vett a World Rural Forum (WRF) V. globális konferenciáján a családi gazdaságok témakörében.

2015. október 8-9-én Vigoban tartotta ülését a FAO Fenntartható Halászati Konferenciája – az agrárattasé részvétélével.

2. A magyar agrártermékek piaci helyzete a spanyol piacon

HU élelmiszer-export ES-be, 2012-2015, euró:

Termék (SITC 1-2.poz. szerint)	Export			
	Időszak			
	2012. év	2013. év	2014. év	2015. év
Élő állat (kivéve a 03 főcsoportba tartozókat)	311.027	196.313	329.880	561.338
Hús és húskészítmény	17.418.095	16.546.551	14.164.504	12.957.783
Tejtermék és tojás	7.161.419	7.258.131	12.045.326	10.878.102
Hal, rák, puhatestű állat és ezekből készítmény	26.615	26.485	53.813	110.539
Gabona és gabonakészítmény	19.428.584	9.666.526	24.067.453	17.472.751 ¹
Zöldségféle és gyümölcs	3.900.125	5.023.264	6.059.638	6.995.554
Cukor, cukorkészítmény és méz	1.701.190	1.538.230	2.041.116	3.238.163
Kávésző, tea, kakaó, fűszer	5.070.393	7.368.510	10.728.074	5.758.693
Állati takarmány (gabona nélkül)	5.483.533	7.790.432	8.119.356	9.405.599
Egyéb, táplálkozásra alkalmas termék és készítmény	11.024.074	15.346.720	18.913.372	14.371.526
Ital	979.765	613.737	613.736	910.073
Dohány és dohányáru	5.993.415	5.553.370	7.105.127	6.355.921
Olajos mag és olajtartalmú gyümölcs	249.982	346.989	824.279	827.300
Állati és növényi olaj, zsír és viasz	2.002.127	1.047.658	238.680	65.577
Összesen	80.750.344	78.322.916	105.304.354	89.908.919

Forrás: AKI, Datacomex

Agrárexportunk 2014-hez képest a magyar adat szerint csökkent, a spanyol adat szerint szinten maradt, nagyságrendje évek óta változatlan.

¹ Megjegyzés: A spanyol statisztika szerint gabona exportunk értéke 2015-ben 33.543.950 euró volt, ha ezzel számolunk, a teljes exportunk értéke 105.980.118 euró. A két adat (AKI és Datacomex) eltérésére nem találtunk konkrét magyarázatot, de nem egyedi eset, több oka is lehet.

Az összes ES élelmiszer import értéke 2014-ben 28.647.243.000 euró, 2015-ben 30.889.981.000 euró volt, a HU-ból származó import ennek mintegy 0,3%-a.

Összes HU élelmiszer-export 2014-ben 7.726.000.000 euró, 2015-ben 7.904.000.000 euró volt, ES-be ennek mintegy 1,13%-a ment. ES a 15. élelmiszer-export piacunk.

A magyar élelmiszerek tehát alig vannak jelen ES élelmiszer piacán, éppen ezért fontos, hogy megismertetésüket folyamatosan napirenden tartsuk, főleg a véleményformáló felső piaci szegmensben, ahogyan azt az összefoglalóban leírtuk.

HU élelmiszer-import ES-ből, 2012-2015, euró

Termék (SITC 1-2.poz. szerint)	Import			
	Időszak			
	2012. év	2013. év	2014. év	2015. év
Élő állat (kivéve a 03 főcsoportba tartozókat)	419.158	385.699	377.722	891.910
Hús és húskészítmény	13.073.002	14.675.355	13.410.768	16.275.492
Tejtermék és tojás	1.137.968	1.466.157	1.149.759	1.824.507
Hal, rák, puhatestű állat és ezekből készítmény	2.712.586	2.984.831	3.386.589	4.806.501
Gabona és gabonakészítmény	2.944.577	3.319.074	2.987.598	3.654.197
Zöldségféle és gyümölcs	30.832.694	45.206.133	56.626.798	66.418.380
Cukor, cukorkészítmény és méz	1.324.974	1.470.400	2.219.882	2.583.053
Kávé, tea, kakaó, fűszer	12.381.353	14.555.639	12.297.129	19.120.944
Állati takarmány (gabona nélkül)	6.649.026	6.074.774	5.476.411	5.418.976
Egyéb, táplálkozásra alkalmas termék és készítmény	4.446.929	2.937.247	3.291.625	5.381.729
Ital	2.889.677	2.555.181	3.660.820	4.298.018
Dohány és dohányáru	33.211	53.928	9.843	17.735
Olajos mag és olajtartalmú gyümölcs	754.988	1.033.755	437.907	2.349.471
Állati és növényi olaj, zsír és viasz	6.454.266	8.315.495	7.897.264	6.236.664
Összesen	86.054.409	105.033.668	113.230.115	139.277.577

Forrás: AKI

A teljes magyar élelmiszer import értéke 2014-ben 4.671.000.000 euró, 2015-ben 4.899.000.000 euró volt, az ES-ből származó import a teljes magyar élelmiszer import mintegy 0,25%-a.

A teljes ES élelmiszer-export 2014-ben 37.327.507.000 euró, 2015-ben 40.552.004.000 euró volt, a HU-ba irányuló export ennek mintegy 0,3%-a.

3. Kutatói együttműködés a mezőgazdaság és élelmiszeripar területén

Kutatói együttműködés területén – ahogy azt már fent leírtuk – megtörtént a kapcsolatok erősítése a NAIK és az INIA között a főigazgatók személyes találkozója révén. Reméljük, hogy a közeljövőben az együttműködés egyrészt megállapodás formájában is testet ölt, másrészt elindulhatnak kutatói cserék, közös programok.

4. Spanyolország környezetvédelmi politikája a beszámolási időszakban

Az év legfontosabb eseménye Spanyolország számára is az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezmény (United Nations Framework Convention on Climate Change, UNFCCC) párizsi konferenciáján való részvétel volt, ahol Spanyolország volt az EU-s vállalások egyik fő szószólója.

Maximálisan támogatta és támogatja a klímátárgyalások hármas vállalását (az 1990-es szinthez képest legalább 40%-kal csökkenteni kell az üvegházhatást okozó gázok kibocsátását az Unióban, a felhasznált energia legalább 27%-a megújuló energiaforrásokból származzon, valamint az aktuális kritériumok alapján 2030-ra előre jelzett energiafogyasztáshoz képest 27%-kal kell javítani az energiahatékonyságot).

ES a konferencián két projekt bemutatásában vett részt, a francia elnökséggel közösen. Egyrészt a 4x1000 elnevezésű projektben, amelynek célja a talajok szerves szénttartalmának növelése a globális élelmiszerbiztonság javítása érdekében. A másik, amelyben Portugália is részt vesz, az elektromos autók használatát népszerűsítő projekt. (Megjegyzés: ES is kiemelten kezeli a cégek szerepét a klímaváltozás elleni küzdelemben, de ugyanakkor elengedhetetlen a társadalmi befogadás is, tehát hogy az állampolgárok magukénak tekintsék a célokat.)

ES Párizsban mutatta be „Egymillió tett a klíma védelme érdekében” című kezdeményezését, amely az állampolgárok, az intézmények és a vállalkozások klímaváltozás ellen megtett cselekedeteit gyűjti össze, hiszen minden cselekedet hatása összeadódik, a háztartások mindennapjaitól a legnagyobb vállalatok kibocsátás-csökkentéséig.

Az ENSZ Zöld Klímaalapjához ES 120 millió euróval járul hozzá.

ES azon tagállamok közé tartozik, aki a kiotói célokat csak jelentős mennyiségű kvótavásárlással tudja teljesíteni. Annak ellenére, hogy tagállamok közötti differenciált megközelítés az 1990-es szinthez képest csak 15%-os kibocsátás növelést² tett lehetővé ES számára 2012-ig, ES több mint 20%-kal bocsátott ki többet 2012-ben, mind 1990-ben.

Spanyolország számára rendkívüli jelentőséggel bírnak az erdők (Európa negyedik legnagyobb erdőterületével rendelkezik, mintegy 180 ezer km², az ország területének 32%-a), illetve a vízgazdálkodás (az aszály elleni folyamatos védekezés fontossága miatt), ezért a klímaváltozás elleni bármilyen intézkedést támogat, illetve részt vesz a klímaváltozás hatásainak enyhítésében.

---

² Az Unió EU15 átlagban vállalt 8%-os kibocsátás-csökkentést, amit a tagállamok között teherviselő képességük arányában osztottak el. IE, EL, PT és ES lehetőséget kaptak, hogy az 1990-es szinthez képest növeljék a kibocsátásukat, FR és FI szinten tartást vállalt, kilenc tagállam pedig csökkentést.

5. A spanyol gazdasági, politikai helyzet, az agrárium jellemző adatai

5.1 A spanyol politikai helyzet

Spanyolország 2015 második felétől kezdve kampány-üzemmódban, befelé fordulva él. A politikai gondolkodást ez a tény, illetve a katalán függetlenség kérdése dominálja. A 2015. december 20-i parlamenti választási eredmény nyomán kialakult patthelyzet, az elhúzódó és végül kudarccal végződő kormányalakítási tárgyalások, valamint az új választások 2016. június 26-án immár lassan egy éve visszafogják a minisztériumokat és a minisztereket, hogy karakteres politikát képviseljenek. A 2016. június 26-i választások eredményeképpen ismét nem alakult ki egyértelmű kormányzóképes többség egyik oldalon sem (bár a jelenleg kormányzó, konzervatív PP jelentősen megerősödött), így a kormányalakítási tárgyalások újra elhúzódhatnak.

5.2 A spanyol gazdaság általános jellemzése

	Spanyolország	Magyarország
Alapterület	504,782 ezer km ²	93,0 ezer km ²
Lakosság	46.524,9 ezer fő	9 855,5 ezer fő
GDP nominálisan	1 081,1 milliárd EUR	108,78 milliárd EUR
GDP/fő nominálisan	23 300 EUR	11 100 EUR*
GDP változása	3,2 %	2,9%
Államadósság (GDP %-a)	99,20 %	75,3%
Költségvetési egyenleg (GDP %-a)	-5,08%	-1,9 %
Munkanélküliség	22,1%	6,8 %
Folyó fizetési mérleg (GDP %-a)	1,4%	4,4%
Áruexport változása	5,4%	7,9%
Áruimport változása	7,5%	7,0 %
Termékexport részaránya a GDP-hez viszonyítva	23,63%	81,78%
Infláció	-0,5%	-0,2%

2015-ben a spanyol gazdaság az egyik legnagyobb növekedést érte el az euró zónában. A 3,2%-os bővülés gerincét a korábbi évekhez hasonlóan a dinamikus emelkedő **belső fogyasztás** és a kiválóan teljesítő **külgazdasági szektor** (export, turizmus) adta. 2015-ben **4,3%-kal nőtt a kivitel**, s történelmi rekordon teljesített, volumene elérte a 250,2 milliárd eurót. **Az import 3,7%-kal bővült**, és meghaladta a 274,4 milliárd eurót. Az ország külkereskedelmi mérlege javult, a hiány **1,2 %-kal csökkent az előző évihez képest**, ám továbbra is jelentősen deficitese (-24,2 milliárd euró).

Az export **ágazatok fontossági sorrendjében az élelmiszer, ital és dohányárúk** részesedése 16,2%, ezzel a második legfontosabb termékcsoporthoz az exportban. A 4,3%-os éves

exportnövekedéshez a élelmiszer, ital és dohány 1,4 százalékponttal járult hozzá. Alágazatok szerinti bontásban legnagyobb mértékben a **gépjárművek és motorok** után a **zöldség, gyümölcs és szárított hüvelyesek** (0,8 százalékpont) járultak hozzá a növekedéshez.

2014 után 2015-ben is rekordot döntött a Spanyolországba érkező külföldi turisták száma. 2015-ben az előző évhez képest 4,9%-kal több, mindösszesen 68,1 millió külföldi vendég látogatott az országba. **A Spanyolországba érkező turisták kiadásai is rekordot döntöttek a tavalyi évben,** elérve az előző évinél 6,8%-kal magasabb, 67,385 milliárd eurós összeget.

2015-ben, a gazdaság élénkülésének hatására **tíz éve nem látott mértékben bővült a foglalkoztatottság, s egy év alatt közel 700.000 fővel csökkent a munkanélküliek száma.** A **munkanélküliségi ráta 2,3%-kal csökkent,** mindazonáltal még így is a második legmagasabb Európában (**22,1%**), s súlyos gond a fiatalok munkanélkülisége, mely a 25 év alattiak körében 45,5% volt.

Az infláció **2015-ben is a negatív tartományban helyezkedett el, s -0,5-os átlagon zárta az évet.** A Spanyol Statisztikai Intézet előrejelzése szerint **mértéke 2016-ban -0,2% lesz, s csak 2017-ben mutat majd pozitív értéket.**

Spanyolország a Rajoy kormány elmúlt négy évének megszorító és reform-intézkedései ellenére is **komoly deficit problémákkal küzd.** A spanyol **költségvetés deficitje 2015-ben -5,16% volt,** ami kerek egy százalékponttal gyengébb eredmény annál, mint amit az Európai Bizottság elvárt volna a spanyol kormánytól annak érdekében, hogy az ország 2016-ban kikerülhessen a túlzott deficit eljárás alól. ES így minden valószínűség szerint a túlzott hiány megszüntetésére megállapított eredeti céldátum háromszori (2016-ig történő) kitolását követően sem lesz képes idén kikerülni az EDP eljárás alól.

Az **államadósság a GDP 99,2%-át tette ki** 2015-ben. A Spanyol Statisztikai Hivatal várakozásai szerint az adósságállományt az elkövetkező 2 évben sem sikerül számottevő mértékben csökkenteni, s csak 2017-től fog majd némileg javulni az államadósság mértéke.

A spanyol gazdaság továbbra is a leggyorsabban növekvő EU-országok között marad, az **előrejelzések a gazdasági növekedés fennmaradását vetítik előre középtávon, 2%-ot stabilan meghaladó értékkel,** ami tartós munkahelyteremtéssel társul. Az EU és a **kormány várakozásai egybecsengenek, miszerint középtávon jelentősen csökken majd a munkanélküliségi ráta,** s az idei év során már 20% alá szorítható. Mindazonáltal **az államadósság volumene** (amiért nagyrészt a közigazgatás felelős), s a **munkanélküliség magas szintje továbbra is a gazdaság stabilitását veszélyeztető tényezők.** Spanyolorzágnak még **további 2-3 évre is szüksége lehet ahhoz, hogy a költségvetési deficit hiányát 3% alá csökkentse.** Nemzetközi elemzők arra intenek, hogy amennyiben az újonnan megválasztott spanyol kormány lazít a költségvetési megszorításokon, s a strukturális reformok nem folytatódnak, **a spanyol gazdaság hamarosan ismét nehéz helyzetbe kerülhet.** **A feltörekvő országok gazdasági lassulása** ugyancsak veszélyezteti az exportvezérelt gazdasági növekedés fenntarthatóságát. Elemzők szerint féltő, hogy az euró-zóna robusztusabb növekedését serkentő politikák és a fiskális transzferekre lehetőséget biztosító mechanizmusok nélkül.

5.3 A spanyol agrárgazdaság legjellemzőbb adatai

ES az EU legnagyobb zöldség- és gyümölcs exportőre, és a világon is az első három között van, a világkereskedelem mintegy 13%-át adja. Ezen belül mind a zöldség, mind a gyümölcs exportot vezeti értékben, a zöldség exportban a vezető helyet 2012-ben vette át Hollandiától.

ES a **világ legnagyobb olívaolaj-termelője** – a világ össztermelésének mintegy felét adja -, exportban pedig a második. A legnagyobb mennyiséget Olaszországba exportálja, ahol kevert

olajokat készítenek belőle, Olaszország ezeket exportálja, így olívaolajban ő a vezető exportőr. A spanyol olajnak csak 20%-a extra szűz, inkább a különböző olajfa-fajták különböző olajainak előállításában erősek.

Olívabogyóból szintén a világ legnagyobb termelője, a világ termelésének 22%-át adja.

ES a világ második legnagyobb bor exportőre, Olaszország után, Franciaország előtt.

Sertéshús termelésben a világon a 4., az EU-ban az 1. helyen van. Az első helyet épp 2015-ben szerezte meg Németország előtt, 28,37 milliós állománnyal.

Az orosz embargó leginkább a spanyol gyümölcsexportot sújtja, de érzékenyen érinti a többi embargós termék piacát is. Ezzel együtt a spanyol gyümölcsexport nem torpant meg, hiszen az orosz piac csak 1,8%-át teszi ki a teljes exportált mennyiségnek, a károkat inkább az okozza, hogy a piac kiesése egyes térségek termelőit koncentráltan érinti.

6. A spanyol agrárpolitika legjelentősebb eseményei, a kormány álláspontja egyes kérdésekben

A spanyol agrárpolitika súlyponti témája az elmúlt egy évben a termékpiaci válságok (elsősorban tej) kezelése, a kialakult helyzet enyhítése volt. A tejen túl az érzékeny piacok a sertés és a zöldség-gyümölcs voltak, ezen termékek esetében igyekezett, illetve igyekszik a kormány Brüsszeltől támogatást, illetve segítséget kapni a piaci árak csökkenésének megakadályozására/kompenzálására.

6.1 Tejpiac

A tejpiaci válság – amely az egész EU-t érintette a tejkvóta megszűnése, az orosz embargó és az ázsiai piacok beszűkülése együttes hatásaként – kezelése a spanyol kormány számára különösen nehéz feladatot jelent, mivel a tejtermelők és forgalmazók sokkal kevésbé szervezetettek, mint pl. a sertéspiaci szereplők.

Tejből ES a 147 millió tonnás EU-termelés 4,4%-át, 6,6 millió tonnát termel, a termelés azonban rendkívül koncentrált, leginkább a északi tartományokat, kiváltképp Galíciát érinti, így a válság hatásai is földrajzilag koncentráltan jelentkeznek.

A szakminisztérium, a MAGRAMA törekvése a kezdetektől az, hogy a tejtermelőktől a kvóta megszűnése következtében megváltozott helyzetben is az összes tejet begyűjtsék olyan áron, ami biztosítja a gazdaságok biztonságos működését. Ennek érdekében a minisztérium az Élelmiszer Információs és Ellenőrzési Ügynökségen (AICA) keresztül ellenőrzi a felvásárlási szerződésekről szóló jogszabály betartását, ami konkrétan a Galíciai Mezőgazdasági Társulás által kidolgozott 8 típus szerződés alkalmazását jelenti, és szankciókat léptet életbe, amennyiben a jogszabály (12/2013 sz. törvény az élelmiszer láncokról) megsértését állapítják meg.

Született továbbá egy cselekvési terv, amely szerint:

- a MAGRAMA információs kampányt indít, amelyben az állattenyésztőknek és az elsődleges felvásárlóknak elmagyarázzák a tejsomag lényegi elemeit, különösen azokat, amelyek a felvásárlási szerződésekkel kapcsolatosak;
- a MAGRAMA közléseket a termelési költségeket és az elérhető árakat annak érdekében, hogy ezeket referencia értékeként alkalmazhassák a felvásárlási szerződések megkötésekor;
- kidolgoznak egy támogatási formát a tartományi szint feletti szinten működő termelői szervezetek számára;

- kedvezményt biztosítanak az agrárbiztosítások terén azon gazdálkodók számára, akik termelői szervezet tagjai;
- erősítik a tej szakmaközi szervezet (INLAC) szerepét a szektoron belül megkötött megállapodások tető alá hozásában: a szervezetnek meg kell honosítania és el kell terjesztenie a referenciaértékek használatát, javítania kell a választott bíróság működését a szerződésekkel kapcsolatban, biztosítania kell a szerződések nyomon követését;
- támogatják az iskolatej programot egy nemzeti stratégia mentén;
- elemzik a tejszektorral kapcsolatos vidékfejlesztési intézkedéseket a tartományi vidékfejlesztési programokban annak érdekében, hogy megállapíthassák a nemzeti program és e programok közötti szinergiákat, azok felerősítése érdekében;
- a nemzeti tejipari szakmaközi szervezettel (FENIL) közösen stratégiai tervet dolgoznak ki a tejipar számára;
- promóciós kampányt indítanak annak érdekében, hogy a tejtermékek fogyasztása nőjön a hazai piacon;
- folytatják az ellenőrzéseket annak érdekében, hogy ne történhessen tej eladás irreálisan alacsony áron és ezáltal a felek tisztességtelen piaci magatartást folytassanak.

A cselekvési terv továbbfejlesztésére a MAGRAMA és az INLAC munkacsoportot hoz létre.

2016. szeptember 23-án „A tejpiaci szektor értékesítési láncának stabilitása és fenntarthatósága érdekében” címmel megállapodást írtak alá a MAGRAMA, a tejtermelők képviselői, a tejipar 31 vállalata, valamint a disztribútorok (szupermarketek szövetsége és kiskereskedők szervezetei). A megállapodás ezidáig példa nélküli Spanyolországban. Aláírása önkéntes volt, sok kompromisszummal sikerült csak megkötni, és sok részletet még tisztázni kell. A megállapodás nem tartalmaz minimális felvásárlási árat, valamint szankciót sem a megállapodás megsértése esetén, mivel vagy az EU vagy a hazai jogszabályok nem tették lehetővé ezek alkalmazását.

Ezzel együtt a termelőtől a kereskedőig egy átlátható rendszer jött létre, amely szerződéseken alapszik, így közép-, illetve hosszútávon megteremtheti a stabilitást a szektorban.

A megállapodásban a felek vállalják, hogy a termelők és a felvásárlók, illetve a felvásárlók (tejipar) és a kereskedők közötti szerződések nyilvánosak lesznek, az árakat havonta lejelentik az agrárminisztériumnak, tehát a piac teljes volumenében átlátható lesz. A tejtermékeken szereplő reklámokat betiltják, mert azok degradálják a tejtermékek megítélését.

A tejszektor szereplői az év végéig több mint 300 millió euró támogatáshoz juthatnak hozzá. Az összegből az állattartók 296 millió eurót kapnak a KAP 2015-ös költségvetéséből (70% előleg október 16-tól), ez 33 millióval több, mint egy évvel korábban. 20 millió eurót tesz ki a de minimis állami támogatás, amit azok a tejtermelők kapnak, akik a tejet csak piaci ár alatt tudják eladni, 25,5 millió pedig a nemzeti boríték összege, ami a gazdaságok fizetőképességét javítja. 11 milliót szánnak az iskolatej-programra, a vidékfejlesztési programok megfelelő fejezeteire, promócióra stb. Ettől függetlenül a tejtermelők leginkább azt szeretnék elérni, hogy a tejet olyan áron tudják eladni, hogy megérje termelni. A megállapodás bírálói épp ezt hozzák fel érvként, hogy bár a jószándék egyértelmű, a felvásárlási árak megfelelő szinten tartására nincs garancia.

Figyelmet érdemel az is, hogy a megállapodást a COAG (Coordinadora de Organizaciones de Agricultores y Ganaderos, Állattenyésztők és Növénytermesztők Szervezeteinek Koordinációs Szerve) nem írta alá, mivel nem bízik meg a tejipar szereplőiben, akik eddig is áron alul vásárolták fel a tejet.

A promóció területén az agrárminisztérium és az INLAC tejipari szervezet finanszírozásában június 27-én indult a hazai tej fogyasztását szorgalmazó kampány interneten, tévén és rádióon keresztül.

A tejárákat illetően elmondható, hogy a spanyol felvásárlási árak az utóbbi négy hónapban meghaladják az európai átlagát, ami már évek óta nem fordult elő. Az ár ugyanakkor most, mint mindenhol Európában, visszaesett, jelenleg 0,298 euró/l.

A minisztérium továbbra is szorgalmazza az egységesített tartalmú szerződések megkötését termelők és felvásárlók között. Az INLAC jelenleg 1.050 megkötött szerződést tart számon.

A reklámok betiltása a tejtermékeken probléma nélkül sikerült, a felmerülő eseteket gyorsan tudják kezelni, így a termékek „banalizálása” már nem hat az árra.

6.2 Sertés piac

Mint már fent jeleztük a 2015. évben ES a legnagyobb EU-s sertéstartójává vált, egy év alatt 6,8%-kal tudta növelni a sertéslétszámot akkor, amikor az összes többi tagországban csökkent az állatok száma. A növekedés egyértelműen a szektor nagymértékű szervezettségének és integráltságának tudható be. ES sertésállománya 28,3 millió körül mozog, a sertéshús termelés pedig évi mintegy 3,6 millió tonna. A sertéstartók száma 86,5 ezer, a kisgazdaságok száma itt is évről évre csökken, a termelés koncentrálódik.

Az export különösebben nem szenvedte meg az orosz piac kiesését, 1,5 millió tonna körül alakult 2015-ben is. A spanyol sertéshúsnak jó piaca Kína, Dél-Korea és Japán is. ES a világ sertésexportjának 8%-át adja.

A 2015-ös jelentős sertéshús-árcsökkenést ezzel együtt a spanyol sertéstartók is megéreztek, ezért ES is a magántárolási támogatás meghosszabbítását javasolta a Bizottságnak. Az azóta újra növekedésnek indult árakkal a téma egyelőre lekerült a napirendről.

6.3 Zöldség-gyümölcs piac

ES zöldség- és gyümölcstermesztésének értéke évi mintegy 10 Mrd euró, ezzel a növénytermesztés 41%-át, a teljes agrártermelés 24%-át teszi ki, ezzel a spanyol agrárium legjelentősebb szektora. Összesen 230.000 agrár-munkaegységnyi embert foglalkoztat, ezen felül pedig még 100.000 embert, akik a feldolgozásban, csomagolásban dolgoznak. Összesen több mint 1,5 millió hektáron termesztenek zöldséget és gyümölcsöt, ebbe a számba a borszőlő és az olívbogyó termesztés nem tartozik bele. Mindez összesen 24,2 millió tonna árut eredményez, ennek 54%-a a zöldség, 24%-a a citrusféle, 9%-a burgonya.

A termés mintegy 47%-a megy exportra. Az export eredmények évről évre nőnek. 2015 végén a zöldség-gyümölcs export értékben 16,2 Mrd euró volt, ami 12%-os emelkedés 2014-hez képest. Ilyen körülmények között érthető, hogy ES sürgeti Brüsszelt, hogy nyisson új piacokat a zöldségek és gyümölcsök számára, mert ha az orosz vétó hosszú távúnak bizonyul, így – bár egyelőre ez nem látszik meg a spanyol exporton – a növekedés dinamikája meg fog törni. Spanyolország többek között ezért is támogatja a TTIP megállapodás megkötését – bár elemzések arra figyelmeztetnek, hogy a TTIP mérlege negatív lenne: nagyobb lenne az USA zöldség-gyümölcs import növekedése, mint az oda tartó exporté.

Rövid javaslatok a következő beszámolási időszak főbb céljaira, feladataira vonatkozóan

- Részvétel a San Sebastiánban megrendezendő Gastronomia nemzetközi gasztronómiai konferencián (magyar szakácsok bemutatkozása, magyar borbemutató, utcai stand stb.) – együttműködés a Magyar Turizmus Ügynökséggel

- Borbemutatók szervezése. szeptember 14. Vinoselección, Madrid; november 14. Córdoba, Circulo de Amistad; november 21. Mérida, Feria Iberoamericana de Gastronomía, FIBEGA
- Élelmiszeripari bemutatók: november 22., Mérida – libamáj bemutató, szarvasgombás termékek bemutatója
- Az El Corte Inglés áruházlánc beszerzési igazgatóinak magyarországi útját követően (2016. június 25-27.) kapcsolattartás, segítségnyújtás a magyarországi beszerzések bonyolításában, a 2017. évi európai élelmiszer hetekre megfelelő mennyiségű magyar termék bejuttatása
- Spanyol szakemberek magyarországi bor témájú beutazásainak szervezése a Magyar Turizmus Ügynökséggel együtt
- Magyar borok és párlatok indítása spanyolországi borversenyeken – segítségnyújtás a termelőknek

Madrid, 2016. július 4.

MaácZ Miklós